

96/33

Kontrolní závěr z kontroly hospodaření s majetkem státu a s prostředky státního rozpočtu u příspěvkových organizací Ministerstva kultury

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 1996 pod pořadovým číslem 96/33. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Karel Bidlo.

Cílem kontroly bylo prověřit užití příspěvků na činnost a účelových dotací poskytnutých vybraným příspěvkovým organizacím řízeným Ministerstvem kultury (dále jen „MK“) ze státního rozpočtu a hospodaření těchto organizací se státním majetkem.

Kontrola byla zaměřena na dodržování právních předpisů při vynakládání finančních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu v roce 1995, na dodržování závazných ukazatelů a limitů a na nakládání s majetkem státu a jeho evidenci. K zajištění návaznosti na předchozí období u některých případů bylo kontrolováno hospodaření s finančními prostředky a s majetkem státu v letech 1993 a 1994.

Kontrolu provedla skupina kontrolujících Odboru školství a kultury NKÚ v době od května do srpna 1996.

Kontrolovanými osobami byly: Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze (dále jen „UPM“) a Státní opera Praha (dále jen „SOP“). Kontrola na Ministerstvu kultury nebyla provedena, neboť požadované informace byly poskytnuty v rámci součinnosti při kontrolní akci.

Kontrolované osoby podaly proti kontrolním protokolům námítky, které byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících rozhodnutími o námítkách. Odvolání proti rozhodnutí o námítkách kontrolované osoby nepodaly.

Se n á t NK Ú (ve složení: Ing. Karel Bidlo - předseda, JUDr. Jiří Drábek, Mgr. Marie Hošková, Ing. Jana Krejčová - členové) na svém zasedání dne 7. listopadu 1996

s c h v á l i l usnesením č. 96/33/248
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

A. Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze**1. tím, že neúčtovalo o investičním majetku, porušilo:**

- ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon č. 563/1991 Sb.), kde je mj. uvedeno:

„Účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví účtové osnovy a postupy účtování, uspořádání položek účetní závěrky a obsahové vymezení těchto položek ...“,

- ustanovení § 6 písm. a) vyhlášky č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem, ve znění pozdě-

ších předpisů (dále jen vyhláška č. 119/1988 Sb.), kde je mj. uvedeno:

„Organizace jsou povinny hospodařit s národním majetkem s péčí řádného hospodáře. Jsou povinny zejména:

a) národní majetek zjistit, sepsat, ocenit, pokud není stanoveno jinak, a vést v předepsané evidenci podle zvláštních předpisů, ...“,

- ustanovení čl. II odst. 5, čl. III odst. 3 písm. c) a čl. VIII odst. 1 písm. a) účtové třídy 0 přílohy č. 2 Opatření FMF č. j. V/20 530/1992, kterým se stanoví účtová osnova a postupy účtování pro rozpočtové a příspěvkové organizace a obce, ze dne 30. 7. 1992, ve znění pozdějších změn a doplňků (dále jen Opatření FMF č. j. V/20 530/1992), kde je mj. uvedeno:

„Hmotný investiční majetek vytvořený vlastní činností se vyúčtuje na vrub účtu účtové skupiny 04 - Pořízení nehmotných a hmotných investic a ve prospěch účtů ...“

- 624 - Aktivace hmotného investičního majetku v případě, kdy je majetek vytvořen ... nebo příspěvkovou organizací.“

„hmotný investiční majetek bezúplatně nabytý na základě smlouvy o koupi najaté věci (finanční leasing); účtuje se se souvztázným zápisem ve prospěch účtu 901 - Fond investičního majetku u rozpočtových organizací a příspěvkových organizací ve prospěch příslušného účtu oprávek; ...“

„Nehmotnými výsledky výzkumné a obdobné činnosti na účtu 012 jsou výsledky úspěšně provedených prací, ... Na tomto účtu se účtují v případě, že jsou

a) koupeny samostatně, tj. nejsou součástí dodávky investičního majetku a jeho ocenění, ...“

O d ů v o d n ě n í:

UPM neocenilo budovy ve Chlumíně, ke kterým mělo právo hospodaření od roku 1972 a neúčtovalo o nich v hmotném investičním majetku. Podle znaleckého posudku ze dne 2. 1. 1996 byla stanovena odhadní cena budov ve Chlumíně ve výši 12 225 650,- Kč a jejich opotřebení ve výši 8 465 290,- Kč.

UPM nezaúčtovalo do nedokončených investic náklady na rekonstrukci depozitáře textilu XX. století v hlavní budově UPM ve výši 1 954 720,- Kč. Uvedené náklady UPM vynaložilo na pořízení investičního majetku vytvořeného vlastní činností v období od roku 1993 do konce roku 1995.

UPM nezaúčtovalo do hmotného investičního majetku automobil MERCEDES - BENZ MB 208 D v reprodukční pořizovací ceně 643 414,- Kč. Uvedený automobil

byl zakoupen od a. s. CORFIN dne 5. 1. 1995 na základě smlouvy o koupi najaté věci za 1 220,- Kč.

UPM nezaúčtovalo do nehmotného investičního majetku dílo „Výhledová studie rozvoje UPM“ ve výši 742 000,- Kč. Výhledová studie byla zpracována na základě smlouvy uzavřené dne 1. 7. 1993 podle autorského zákona. Dokončena a převzata byla dne 15. 8. 1994;

2. tím, že nepřevedlo právo hospodaření k majetku státu, porušilo:

- ustanovení § 4 odst. 1 a § 12 odst. 1 vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., kde je mj. uvedeno:

„Právo hospodaření s věcmi, které jsou součástí národního majetku (dále jen ‘národní majetek’), přísluší té organizaci, která je pověřena úkoly, k jejichž plnění národní majetek slouží...“

„Převody práva hospodaření s národním majetkem se uskutečňují mezi organizacemi navzájem ... hospodářskými smlouvami...“

- ustanovení § 10 odst. 1 písm. d) zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), (dále jen zákon č. 344/1992 Sb.), kde je mj. uvedeno:

„Vlastníci a jiní oprávnění jsou povinni ...“

d) ohlásit katastrálnímu úřadu změny údajů katastru týkající se jejich nemovitostí, a to do 30 dnů ode dne jejich vzniku a předložit listinu, která změnu dokládá; ...“

O d ů v o d n ě n í:

UPM od 1. 1. 1970 do konce roku 1995 užívalo pozemky a budovu muzea v Praze 1, ul. 17. listopadu 2, k plnění svých úkolů bez uzavření hospodářské smlouvy o převodu práva hospodaření s Národní galerií, ze které bylo delimitací vyčleněno. Současně neohlásilo katastrálnímu úřadu změny týkající se převodu práva hospodaření k majetku státu;

3. tím, že nevedlo v předepsané evidenci sbírkový fond, porušilo:

- ustanovení § 7 odst. 1 a 5 zákona č. 54/1959 Sb., o muzeích a galeriích, v platném znění, kde je uvedeno:

„Sbírky muzeí a galerií jako soubory hmotných dokladů vědecké nebo umělecké hodnoty je třeba ve veřejném zájmu ochraňovat tak, aby byly zachovány pro budoucnost.“

„Pokud v tomto zákoně není stanoveno něco jiného, platí o sbírkách předpisy o národním majetku.“

- ustanovení § 6 vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., kde je mj. uvedeno:

„Organizace jsou povinny hospodařit s národním majetkem s péčí řádného hospodáře. Jsou povinny zejména:

a) národní majetek zjistit, sepsat ... a vést v předepsané evidenci ...,

d) chránit národní majetek před rozkrádáním, poškozením, zničením, ztrátou nebo zneužíváním, ...“

O d ů v o d n ě n í:

UPM nevedlo sbírkové předměty evidované v knihách označených „Z“ (zábory) a „b. č.“ (bez čísla) v předepsané evidenci, tj. v knize přírůstků (I. stupeň evidence). V knize označené „Z“ je číselně evidováno 3 817 sbírkových předmětů, nebo jejich souborů, kniha sbírkových předmětů označená „b. č.“ má číselnou řadu až do evidenčního čísla 11 445, z toho bylo 11 039 předmětů popsáno nebo identifikováno a zařazeno do centrální evidence.

Podle Směrnice ministerstva kultury pro správu, evidenci a ochranu sbírek v muzeích a galeriích, č. j. 12 983/83 - VI/3 ze dne 20. 4. 1984, registrovanou v částce 4/1984 Sbírky zákonů, uveřejněnou ve Věstníku ministerstva školství a ministerstva kultury ČSR, ročník XL Sešit 4 má vést organizace evidenci jen v knihách přírůstků, evidenci sbírkových předmětů v jiných než přírůstkových knihách může povolit pouze nadřízená organizace. UPM nepožádalo MK o udělení výjimky vést evidenci odlišným způsobem, než stanoví směrnice, ani o souhlas k uznání evidenčních záznamů starších dat za platnou evidenci.

UPM nepostupovalo při inventarizaci sbírkových předmětů ve smyslu některých ustanovení uvedené směrnice:

- z vymezené části sbírkového fondu stanovené v „Plánu hlavních úkolů UPM na rok 1995“ nepředložilo úplnou inventarizaci sbírkového fondu železa, sbírkového fondu grafiky uloženého na Chlumíně, sbírkového fondu českého porcelánu v budově UPM a fondu Drtikol (fotografie);

- při inventarizaci sbírkových předmětů byly zjištěny „nálezy předmětů označených b. č.“ a „nálezy sbírkových předmětů bez inventárního čísla“ (např. fyzická inventura sbírkových předmětů na státním zámku Lemberk a v Petrovicích);

- jednotlivé listy inventurních soupisů nebyly podepsány členy inventární komise (např. předávací fyzická inventura sbírkových předmětů v depozitáři plastických hmot umístěném na Chlumíně a fyzická inventura sbírkových předmětů v depozitáři XX. století);

- v centrálně vedené sbírkové evidenci, tj. na prvopisech katalogizačních lístků, v knize přírůstků a v dalších knihách, nejsou záznamy o provedené inventarizaci; tím UPM nedoložilo, zda stav sbírkových předmětů zjištěný fyzickou inventurou je shodný s příslušnými evidenčními záznamy.

Na základě rozhodnutí nákupní komise UPM ze dne 23. 11. 1995 byly vyřazeny sbírkové předměty zcizené v roce 1990 v depozitáři Vrbno u Mělníka a v roce 1993 na zámku v Lemberku.

Sbírkové předměty zcizené v depozitáři ve Vrbně byly vyřazeny ze sbírkové evidence již v roce 1991 rozhodnu-

tím „Poradního sboru UPM pro nákup sbírkových předmětů ...“ ze dne 23. 10. 1991. Uvedené předměty byly tedy vyřazeny dvakrát.

Vyřazení sbírkových předmětů zcizených na zámku v Lemberku nebylo v centrální evidenci sbírek zaznamenáno.

UPM vedlo bez souhlasu MK evidenci sbírkových předmětů oddělení užité grafiky a fotografie odděleně od centrální evidence, a tím nezajistilo z hlediska majetkového právního komplexní evidenci sbírek;

4. tím, že z prostředků státního rozpočtu uhradilo základní vklad nadaci, porušilo:

- ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky) v platném znění (dále jen zákon č. 576/1990 Sb.), kde je uvedeno:

„Rozpočtové prostředky mohou být použity pouze v příslušném rozpočtovém roce, a to k účelům, na které byly státním rozpočtem republiky určeny.“

- ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací, ve znění pozdějších předpisů (dále jen vyhláška MF ČR č. 205/1991 Sb.), kde je mj. uvedeno:

„Organizace hospodařící s rozpočtovými prostředky je povinna při plnění rozpočtu dbát, aby dosahovala maximálních příjmů a plnila úkoly hrazené ze státního rozpočtu republiky nejehospodárnějším způsobem a aby efektivně využívala rozpočtových prostředků. Rozpočtové prostředky může používat jen k účelům, pro které byly určeny, a to na krytí nezbytných potřeb, na opatření zakládající se na právních předpisech a k zajištění nerušeného chodu organizace; ...“

O d ů v o d n ě n í:

UPM je jedním ze zřizovatelů „Nadace muzeí a galerií v Praze“, zaregistrované dne 19. 6. 1992 u Obvodního úřadu v Praze 1. Cílem nadace je rozvíjet a uchovávat národní kulturní dědictví. Podle statutu nadace byl zřízen podúčet u Komerční banky, a. s., tzv. „subkonto UPM konta nadace“, s právem rozhodovat o finančních prostředcích na podúčtu pro UPM. Zůstatek podúčtu nadace vykazoval ke dni 31. 12. 1994 částku 2 291,- Kč. UPM účetním dokladem - BV 144/95, ze dne 31. 7. 1995, neoprávněně uhradilo z prostředků státního rozpočtu na podúčet nadace základní vklad ve výši 125 000,- Kč a zaúčtovalo do nákladů na účet 549 - Jiné ostatní náklady. K 31. 12. 1995 vykazoval zůstatek podúčtu nadace částku 169 417,- Kč, které UPM převedlo k použití do dalších let.

Zákon č. 576/1990 Sb. a prováděcí vyhláška MF ČR č. 205/1991 Sb. neumožňují příspěvkovým organizacím

hradit základní vklad nadacím z prostředků státního rozpočtu ani hospodařit s finančními prostředky mimo rozpočet;

5. tím, že použilo rozpočtové prostředky k úhradě nákladů jiných období, nedodrželo:

- ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb., kde je uvedeno:

„Rozpočtové prostředky mohou být použity pouze v příslušném roce, a to k účelům, na které byly státním rozpočtem republiky určeny.“

- ustanovení § 3 odst. 1 a 2, zákona č. 563/1991 Sb., kde je mj. uvedeno:

„Účetní jednotky účtují o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví, do období, s nímž tyto skutečnosti časově a věcně souvisí ...“

„Účetním obdobím je kalendářní rok.“

O d ů v o d n ě n í:

UPM uhradilo telekomunikační poplatky týkající se roku 1993 z rozpočtových prostředků roku 1995 až po upomínce SPT Telekom a zaúčtovalo účetním dokladem č. BV-050/95 ze dne 1. 3. 1995 do nákladů ve výši 21 040,- Kč;

6. tím, že neprokázalo věrohodnost účetních zápisů, porušilo:

- ustanovení § 7 odst. 1, 2 a 3 zákona č. 563/1991 Sb., kde je uvedeno:

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.“

„Účetnictví účetní jednotky je úplné, jestliže účetní jednotka zaúčtovala všechny účetní případy týkající se účetního období.“

„Účetnictví účetní jednotky je vedeno průkazným způsobem, jestliže účetní jednotka účetní případy a účetní zápisy o nich doložila nebo prokázala předepsaným způsobem a inventarizovala majetek a závazky.“

O d ů v o d n ě n í:

V období let 1993 až 1995 vedlo UPM neúplně, nepřůkazným způsobem a nesprávně účetnictví, na které nenavazovaly roční účetní výkazy, předkládané MK. Rozdíl mezi účetnictvím a výkaznictvím za uvedené období byly v účetnictví r. 1995 zaúčtovány interními doklady jako tzv. „opravy“, „rozdíly“, „rozdíly r. 1993“ a „rozdíly r. 1994“ bez doložení průkaznými účetními doklady.

V důsledku ztráty kontinuity účetnictví jednotlivých let byla zpracována rekonstrukce účetnictví za roky 1993 až 1995 s návazností na mimořádnou celkovou inventuraci majetku a závazků provedenou ke dni 1. 2. 1996.

V účetnictví UPM byly po rekonstrukci zjištěny:

- rozdíl mezi účetnictvím a výkaznictvím za uvedené období (hospodářský výsledek byl v účetních výkazech uveden o 1 847 819,- Kč nižší, než byla zjištěná skutečnost v účetnictví a v bilanci aktiv a pasiv byl zjištěn rozdíl ve výši 725 761,- Kč),
- nevěrohodné vazby mezi rozvahovými a výsledkovými účty (např. účet 521 - Mzdové náklady vykazoval stav o 806 236,- Kč nižší a stav na účtu 331 - Zaměstnanci byl nižší jen o 116 821,- Kč; na účtě 524 - Zákonné sociální pojištění byl stav o 674 804,- Kč vyšší, ale stav na účtě 336 - Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení byl vyšší jen o 234 564,- Kč; rozdíl účtu 311 - Odběratelé ve výši 267 144,- Kč neměl návaznost na rozdíl ve třídě 6 - Výnosy z činnosti příspěvkových organizací).

Dále bylo zjištěno, že údaje vykázané v rozvaze Úč ROPO 3-02 ke dni 31. 12. 1995 v řádku č. 50 - „Jiné pohledávky“ a v řádku č. 116 - „Jiné závazky“ nesouhlasí se zůstatky příslušných účtů tabulkové předvahy;

7. tím, že neprovedlo inventarizaci majetku a závazků, porušilo:

- ustanovení § 6 odst. 3 a § 29 odst. 1 a 3 zákona č. 563/1991 Sb., které mj. stanoví:

„Účetní jednotky jsou povinny inventarizovat majetek a závazky podle § 29.“

„Účetní jednotky inventarizací ověřují ke dni řádné a mimořádné účetní závěrky, zda stav majetku a závazků v účetnictví odpovídá skutečnosti.“

„U peněžních prostředků v hotovosti musí účetní jednotky provést inventarizaci nejméně čtyřikrát ročně.“

O d ů v o d n ě n í:

UPM neprovedlo ke dni řádné účetní závěrky roku 1994 ani roku 1995 inventarizaci zásob, pohledávek a závazků a neověřilo, zda stav majetku a závazků vedený v účetnictví, odpovídá skutečnosti.

Namátkovou kontrolou bylo zjištěno, že UPM uvedlo v soupisu majetku ke dni 31. 12. 1994 budovu ve Chvatěrubech ve výši 650 232,- Kč, přestože uvedená budova byla na základě dohody o vydání majetku uzavřené podle zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku vyřazena z účetní evidence již v předchozích letech.

V roce 1995 neprovedlo UPM inventarizaci peněžních prostředků v hotovosti. Namátkovou kontrolou pokladničních dokladů za prosinec 1995 bylo zjištěno dvojí zaúčtování pokladničního dokladu č. PK-1576/95;

8. při postupech účtování nedodržel:

- ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., které mj. stanoví:

„Účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví účtové osnovy a postupy účtování, uspořádání položek účetní závěrky a obsahové vymezení těchto položek ...“,

- ustanovení čl. II odst. 4 a čl. III odst. 1 účtové třídy 3 a čl. IX odst. 3 účtové třídy 0 přílohy č. 2 Opatření FMF č. j. V/20 530/1992, kde je mj. uvedeno:

„314 - Poskytnuté provozní zálohy

Účtují se zde poskytnuté zálohy dodavatelům před splněním smlouvy ze strany dodavatele.“

„321 - Dodavatelé

Závazek vůči dodavateli se vyúčtuje při vzniku závazku ve smyslu příslušných ustanovení smlouvy v oblasti obchodních závazkových vztahů.“

„O uměleckých dílech, sbírkách a věcech zapsaných v seznamu kulturních památek se v účetnictví neúčtuje. Evidence o nich se vede v záznamech operativní evidence.“

O d ů v o d n ě n í:

UPM v roce 1995 nesprávně zaúčtovalo:

- na účet 314 - Poskytnuté provozní zálohy částku 340 000,- Kč za zpracování „Výhledové studie rozvoje UPM“, která byla dodavatelem ukončena a předána UPM v roce 1994. Uvedenou částku vykázalo ke konci roku 1995 jako pohledávku, přestože se jednalo o snížení závazku vůči dodavateli;
- na účet 314 - Poskytnuté provozní zálohy zaúčtovalo částku 70 000,- Kč za zpracování architektonického návrhu pro Galerii Josefa Sudka. Uvedenou částku vykázalo ke konci roku jako pohledávku, přestože se podle účetního dokladu č. 722/95 ze dne 25. 4. 1995 jednalo o „konečnou“ částku;
- nákupy sbírkových předmětů na účet 501 - Spotřeba materiálu v částce 147 040,- Kč. Sbírkové předměty patří do kategorie jiného hmotného majetku, který se v účetnictví nesleduje. O jeho pořízení se účtuje na účtě 518 - Ostatní služby a evidence o něm se vede v záznamech operativní evidence;

9. při uzavření smlouvy o nájmu nedodržel:

- ustanovení § 1 odst. 1 písm. d) a odst. 3 Opatření Ministerstva kultury České republiky č. 1/1991, vydaného podle § 32 písm. b) vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb. s účinností od 4. 12. 1991, kde je uvedeno:

„Rozpočtové a příspěvkové organizace jsou povinny předkládat ministerstvu kultury ČR ke schválení: ...

d) smlouvy o nájmu nebytových prostor na dobu přesahující 1 rok ...“

„Smlouvy uvedené v odst. 1/ jsou účinné po jejich schválení MK ČR.“

O d ů v o d n ě n í:

UPM uzavřelo dne 5. 10. 1995 s RENO, v. o. s., smlouvu o nájmu nebytových prostor v přízemí budovy muzea

za účelem provozování „espresa“ s platností do 31. 12. 2001, která nebyla do ukončení kontroly schválena MK;

B. Státní opera Praha

1. tím, že nepřevedla právo hospodaření k majetku státu, porušila:

- ustanovení § 4 odst. 1 vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., kde je mj. uvedeno:

„Právo hospodaření s věcmi, které jsou součástí národního majetku (dále jen 'národní majetek'), přísluší té organizaci, která je pověřena úkoly, k jejichž plnění národní majetek slouží ...“

- ustanovení § 10 odst. 1 písm. d) zákona č. 344/1992 Sb., kde je mj. uvedeno:

„Vlastníci a jiní oprávnění jsou povinni ...

d) ohlásit katastrálnímu úřadu změny údajů katastru týkající se jejich nemovitostí, a to do 30 dnů ode dne jejich vzniku a předložit listinu, která změnu dokládá; ...“

O d ů v o d n ě n í:

SOP nedoložila výpisem z katastru nemovitostí převod práva hospodaření ke smlouvou převzatým nemovitostem. Do ukončení kontroly byl v katastru nemovitostí zapsán právní vztah k nemovitostem užívaným SOP na Národní divadlo, ze kterého byla SOP ke dni 1. 4. 1992 delimitací vyčleněna;

2. tím, že převedla delimitovaný majetek do svého účetnictví na základě neúplných delimitačních protokolů, porušila:

- ustanovení § 2 a § 7 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb., kde je mj. uvedeno:

„Účetní jednotky účtují v soustavě podvojného nebo jednoduchého účetnictví o stavu a pohybu majetku a závazků, o rozdílu majetku a závazků, o nákladech a výnosech nebo výdajích a příjmech a o výsledku hospodaření (předmět účetnictví); ...“

„Účetnictví účetní jednotky je vedeno průkazným způsobem, jestliže účetní jednotka účetní případy a účetní zápisy o nich doložila nebo prokázala předepsaným způsobem a inventarizovala majetek a závazky.“

O d ů v o d n ě n í:

SOP převedla do svého účetnictví majetek získaný delimitací na základě 27 delimitačních protokolů, u nichž z větší části chyběly podpisy pověřeného zástupce zřizovatele a předávací protokoly, přílohy nebo specifikace. Např. v delimitačním protokolu o postoupení pohledávek a převzetí závazků nebyly specifikovány ostatní pohledávky ve výši 893 299,- Kč, v delimitačních protokolech o vyčlenění drobných a krátkodobých předmětů a

o vyčlenění materiálových zásob a zboží byla uvedena pouze sumární čísla. Do ukončení kontroly byly tyto položky vedeny v účetnictví bez bližší specifikace. V návaznosti na účetní závěrku za rok 1992, sestavenou na základě neúplné delimitace, byla zahájena rekonstrukce účetnictví za období let 1992 až 1995.

SOP nedokončila v termínu do konce roku 1995 požadovanou rekonstrukci účetnictví a stavy majetku nedoložila dokončenou inventarizací;

3. tím, že nedodržela finanční vztah k rozpočtu zřizovatele, porušila:

- ustanovení § 32 odst. 1 a 3 zákona č. 576/1990 Sb., kde je uvedeno:

„Rozpočtové organizace hospodaří s rozpočtovými prostředky, které jim stanoví zřizovatel v rámci svého rozpočtu. Pro příspěvkové organizace platí finanční vztahy určené zřizovatelem v rámci jeho rozpočtu.“

„Příspěvkové organizace jsou povinny dbát, aby plnily určené úkoly a dodržely stanovené finanční vztahy ke státnímu rozpočtu republiky, případně rozpočtu svého zřizovatele.“

- ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., kde je mj. uvedeno:

„Organizace hospodařící s rozpočtovými prostředky je povinna při plnění rozpočtu dbát, aby dosahovala maximálních příjmů a plnila úkoly hrazené ze státního rozpočtu republiky nejhospodárnějším způsobem a aby efektivně využívala rozpočtových prostředků.“

O d ů v o d n ě n í:

SOP nedodržela zřizovatelem stanovený hospodářský výsledek, tj. rozdíl mezi plánovanými náklady a výnosy, a vykázala ve svém hospodaření za rok 1995 ztrátu ve výši 2 848 896,- Kč.

SOP překročila zřizovatelem stanovený ukazatel osobních nákladů po zahrnutí změn o 1 535 tis. Kč, z toho mzdové náklady o 900 tis. Kč a ostatní náklady o 635 tis. Kč. Objem mzdových prostředků byl překročen v oblasti ostatních osobních nákladů vynaložených na „dohody o činnosti“;

4. tím, že nepostupovala při vyplácení mezd podle předpisů, nedodržela:

- ustanovení § 3 odst. 1 a 2 zákona 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a některých dalších organizacích a orgánech, v platném znění, kde je mj. uvedeno:

„Zaměstnanci přísluší za vykonanou práci plat.“

„Platem se rozumí peněžité plnění poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnanci za práci.“

- ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., kde je uvedeno:

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.“

- ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., kde je mj. uvedeno:

„Organizace hospodařící s rozpočtovými prostředky je povinna při plnění rozpočtu dbát, aby ... plnila úkoly hrazené ze státního rozpočtu republiky nejhospodárnějším způsobem a aby efektivně využívala rozpočtových prostředků. Rozpočtové prostředky může používat jen k účelům, pro které byly určeny, a to na krytí nezbytných potřeb, na opatření zakládající se na právních předpisech ...“

O d ů v o d n ě n í:

SOP vyplácela platy na základě platových výměrů nekráceně a v plné výši i za období nepřítomnosti některých zaměstnanců v zaměstnání z důvodu nemoci, dovolené, neplaceného volna apod.

V měsíčních vyúčtováních platů předávaných zaměstnancům (podle ustanovení § 17 odst. 3 zákona 143/1992 Sb.) uvedla v některých případech jiné údaje, než které byly vykázány v pracovním a mzdovém výkaze, který byl podle vnitřních směrnic SOP podkladem pro výpočet mzdy jednotlivých pracovníků. Kontrolou bylo zjištěno, že pracovní výkazy (počet odpracovaných hodin) nejsou vyplňovány úplně a podle skutečnosti;

- 5. tím, že neprovedla inventarizaci majetku a závazků, porušila:

- ustanovení § 6 odst. 3 a § 29 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., které stanoví:

„Účetní jednotky jsou povinny inventarizovat majetek a závazky podle § 29.“

„Účetní jednotky inventarizaci ověřují ke dni řádné a mimořádné účetní závěrky, zda stav majetku a závazků v účetnictví odpovídá skutečnosti.“

- ustanovení § 6 písm. a) vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., kde je mj. uvedeno:

„Organizace jsou povinny hospodařit s národním majetkem s péčí řádného hospodáře. Jsou povinny zejména:

- a) *národní majetek zjistit, sepsat, ocenit, pokud není stanoveno jinak, a vést v předepsané evidenci podle zvláštních předpisů,“*

O d ů v o d n ě n í:

SOP od svého vzniku (1. 4. 1992) do ukončení kontroly neprovedla řádnou inventarizaci majetku, pohledávek a závazků. Inventarizace zahájené v roce 1993 a v roce 1995 nebyly dokončeny, v roce 1994 nebyla inventarizace ani zahájena.

V průběhu kontroly nebylo možné přesně vyčíslit rozsah majetku státu, ke kterému má SOP právo hospo-

daření. Počáteční stav majetku zjištěný z neúplných delimitačních protokolů, kterými byl majetek převzat z Národního divadla (v delimitační rozvaze k 1. 4. 1992 jsou uvedena aktiva celkem ve výši 268 541 tis. Kč, z toho stálá aktiva 243 467 tis. Kč), je proti stavu majetku v roce 1995 vyšší o 77 819 tis. Kč (v rozvaze k 31. 12. 1995 jsou uvedena aktiva celkem ve výši 190 722 tis. Kč, z toho stálá aktiva 167 455 tis. Kč). Rozdíl zjištěný mezi soupisy majetku k datu delimitace a soupisy majetku z roku 1995 SOP nedoložila potřebnými doklady.

V roce 1993 byla provedena dílčí inventura fyzického stavu majetku SOP bez návaznosti na operativní a účetní evidenci. Na základě Příkazu č. 9/1995 ředitelky SOP byla zahájena inventarizace majetku a závazků k 31. 12. 1995, která nebyla do doby ukončení kontroly dokončena;

- 6. při vedení účetnictví nedodržela:

- ustanovení § 7 odst. 1, 2 a § 13 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb., kde je uvedeno:

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.“

„Účetnictví účetní jednotky je úplné, jestliže účetní jednotka zaúčtovala všechny účetní případy týkající se účetního období.“

„Peněžní částky v knihách analytické evidence musí odpovídat příslušným souhrnným peněžním částkám na syntetických účtech, k nimž se tato evidence vede.“

O d ů v o d n ě n í:

Údaje uvedené SOP ve výkazech Výsledovka Úč ROPO 4-02 a Rozvaha Úč ROPO 3-02 k 31. 12. 1995 ne navazují na údaje vykazované v předložených účetních sestavách roku 1995 „201 - Předvaha“ a „203 - Hlavní kniha“. Tím, že SOP provedla dodatečné zápisy a opravy účtování po ukončení účetní závěrky roku 1995, nejsou v souladu ani vykázané údaje jednotlivých účetních sestav;

- 7. při postupech účtování nedodržela:

- ustanovení § 7 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb., kde je mj. uvedeno:

„Účetnictví účetní jednotky je vedeno průkazným způsobem, jestliže účetní jednotka účetní případy a účetní zápisy o nich doložila nebo prokázala předepsaným způsobem ...“

- ustanovení čl. II odst. 4 účtové třídy 3 přílohy č. 2 Opatření FMF č. j. V/20 530/1992, kterým se stanoví účtová osnova a postupy účtování pro rozpočtové a příspěvkové organizace a obce, ze dne 30. 7. 1992, ve znění pozdějších změn a doplňků, kde je uvedeno:

„314 - Poskytnuté provozní zálohy

Účtují se zde poskytnuté zálohy dodavatelům před splněním smlouvy ze strany dodavatele.“

O d ů v o d n ě n í:

SOP k 31. 12. 1995 nesprávně a bez účetního dokladu zaúčtovala do nákladů roku 1995 zálohu poskytnutou dodavateli na výrobu odstředivé brzdy protipožární opony v částce 25 000,- Kč. Vyúčtování poskytnuté zálohy bylo dodavatelem uskutečněno až 21. 6. 1996.

Vyhodnocení:

Nedostatky, které byly kontrolou zjištěny v hospodaření se svěřenými finančními prostředky státního rozpočtu a s majetkem státu v účetnictví kontrolovaných osob, vyplývaly především z nedodržování a nedostatečného uplatňování příslušných právních norem. Zejména jde o porušování pravidel vedení účetnictví a vykazování výsledku jejich hospodaření. Závažné je zjištění, že kontrolované osoby neprokázaly inventarizacemi řádně stav majetku, pohledávek a závazků v návaznosti na účetní evidenci.

Z výsledků kontrolní akce vyplývá, že současná legislativní úprava správy, evidence a využívání sbírkových fondů v majetku státu s vysokou historickou, uměleckou nebo vědeckou hodnotou není dostatečná, neboť nevychází z obecně závazného právního předpisu a neumožňuje ani jejich důslednou kontrolu. Obecně závazným právním předpisem není stanovena sbírkotvorná činnost hrazená ze státního rozpočtu, závazný způsob vedení sbírkové evidence, provádění periodických inventarizací sbírkových předmětů a jejich vyřazování, způsob ochrany sbírek v jejich celistvosti, jejich veřejné využívání a stanovení podmínek jejich vývozu do zahra-

ničí. Sbírkové předměty jako specifický druh majetku určený k trvalému uchování nejsou oceňovány a vedeny v účetní evidenci organizací, ale jsou evidovány podle metodického pokynu MK v operativní evidenci jako jiný hmotný majetek podle počtu sbírkových položek (přírůstkových nebo inventárních čísel). V uvedené oblasti postupují muzea a galerie řízené MK podle Směrnice pro správu, evidenci a ochranu sbírek v muzeích a galeriích, č. j. 12 983/83 - VI/3 ze dne 20. 4. 1984, vydané Ministerstvem kultury České socialistické republiky podle zákona č. 54/1959 Sb., o muzeích a galeriích, která již nevyhovuje současným potřebám.

Občanský zákoník umožňuje právníkům osobám, kterými jsou i rozpočtová a příspěvková organizace, zřizovat nadace k obecně prospěšným cílům. Právním předpisem však není upraveno disponování státních organizací s finančními prostředky na účtech, popř. podúčtech nadací nezávisle na rozpočtu zřizovatele.

Dále bylo zjištěno, že příspěvkové organizace využívají k pořízení hmotného investičního majetku (např. automobilů, kopírovacích strojů, počítačů apod.) finanční leasing. Nájemné je hrazeno na základě leasingové smlouvy (smlouvy o finančním pronájmu) z nákladů na provoz, a tím je pořizován investiční majetek z neinvestičních prostředků. K uvedenému zjištění se vztahuje ustanovení čl. III odst. 3 písm. c) účtové třídy 0 přílohy č. 2 Opatření FMF č. j. V/20 530/1992 „... i tyto účetní případy přicházejí v úvahu v případech, kdy využití finančního leasingu dovolují příslušné finančně právní předpisy, ...“. Není však stanoveno, které finančně právní předpisy tuto oblast upravují. Uvedený způsob pořizování hmotného investičního majetku je pro státní rozpočet nákladnější, a tudíž méně efektivní.